

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; bélyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, bélyegdíjjal, nyugtából, bélyeggel és támlappal együtt 8 frt.
Nyitási soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújthatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Bérmertelen levelek csak ismert kéztől fogadhatnak el.

Okos beszéd.

Legyen üdvözölve Szilágyvármegyének ifju alispánja! Szívvel szólott, szívhez szólott érett észszel, tapintattal, midőn elfoglalta azt a széket, melybe a közbizalom helyezte.

Higgye el alispán ur, olyan koszoru az, melyet feje köré fontak, mely polgártársai szeretete és meggyőződésének virágaiból van összealkotva, melyet nem ápoltak üvegházban, nem raknak műkertészek össze, szabadon nőtt, mint az erdők téli zöldje, mely kibocsátja ölelő indáit mindenfelé, hol alkalmas talajra talál.

Többet ér ez minden csillogó dekorációnál, melyet nyújthatnak hatalmasok, hiszen ennek fénye könnyen lehet kísértő lidércsláng s hamar rozsdafoltot ejthet reá a közvélemény lehelete.

Méltó volt a virágtartó, melylyel e koszorut fogadta, midőn munkaszeretetének, őszinteségének, elfogulatlan-ságának oszlopára elhelyezte. Szavai a miket mondott — kezesség nekünk, hogy sokaig fog ott virulni s a csalódás zuzmarája nem fagyasztja meg. Viszhangot keltettek szavai mindnyájunknál, midőn leendő működési tervét körvonalozta, melyekből kilátzott, hogy hivatásának akar és fog élni. Mint a vármegye első tisztviselője éber tudatával bir felelőségének és kötelességének s érzi azt is, hogy e törvényhatósági területnek minden részecskéje egyformán az ő gondjaira van bízva, melyek között nem lehetnek kényeztetett és mostoha gyermekek. Megmondotta őszintén, egyenesen: „Engem vármegyénk minden városához, minden vidékéhez a szeretet

és ragaszkodás egyenlő kötelekei fűznek és igyekezni fogok, mikép az tölem függő, vagy közbenjárásom folytán kieszközölhető minden előnyök vagy kedvezményekben a vármegye városai és egymással ellentétes érdekű vidékei lehetőleg egyenlő mértékben részesíttessenek.”

Egy ünnepélyes fogadalom ez a nyilvánosság piacán, mely sok régi surlódásnak, féltékenykedésnek, panasznak elejét veszi. Ideje is volt már.

A két különböző történelmi multal bíró részről összeállított vármegye annyira egygyé lett már, hogy különszakadástól félni nem lehet.

Am az erősebb rész sokszor nem akarta ezt elhinni s míg a maga erősítésén nagytekintélyű vezérét követve fáradhatatlanul munkálkodott, e munka közben nem egyszer leszorította, el-sorvasztotta a kisebb és gyöngébb félnek vitális érdekeit, a mire természetesen megvolt a visszahatás a gyanakodásnak, a rejtett keserűségnek hamu alá takart tüzeiben.

Szép és vármegyénkre nézve áldásos feladatra vállalkozik az új alispán, midőn ezt a tüzet végképpen kioltani akarja és pedig nem erőszakos eltemetéssel, hanem a béke zöld olaját borítva reá. Nagyobb ellentétek is elsimultak már, fájóbb sebeket is behegesztett az idő, ha mardosás helyett enyhítő gyógyszerrel csepegtettek reá. A fejnek éreznie, tudatával kell bírnia, ha fájdalom lappang a test bármelyik részében s az erősebb tag segélyére siet a szenvedőnek.

Okos beszéd volt ám alispán ur, midőn egyformán óhajta a nap sütését mindenfelé s egy fénylő központ körül nem akar látni hatalomszóval

meghódított, homályba borított gyarmatterületeket. Csak jöjjön egyszer a szívből fakadt „adjon Isten“, a „fogadj Isten“ bizannyal meg lesz reá s a kölcsönös egyetértés mellett egy szívvel-lélekkel fog munkálni a közboldogulásra a vármegye organismusának minden része.

Erős a hitünk és meggyőződésünk, hogy a mit az új alispán mondott, be fogja váltani. Megóvja függetlenségét minden felülről jövő nyomástól akkor, midőn vármegyéje békéjéről és jól felfogott érdekéről van szó és nem veti alá magát titkos tanácsadók és egyes helyi érdekű akarnokok befolyásának, midőn egyenlő mértékkel mérni akar. Erre nézve kezesség az ő egyénisége, mely tisztán állt előttünk székfoglaló beszédében.

„Magam első kíváncsi lenni a munkában“, ezt hangoztatta dr. Kaizler György. Éljen! Legyen vezér, haladjon megtántorodás nélkül abban az irányban, melyet elénkbe tárt és maga elé kitűzött és legyen meggyőződve, hogy első fog lenni a mi tiszteletünkben és ragaszkodásunkban is.

Gáspár István.

Az új alispán programmbeszéde.

Méltóságos Bárány Főispán Ur!

Tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés!

Imént elhangzott esküm letétele után első kötelességemnek ismerem a megválasztásom által irántam nyilvánult megtisztelő bizalomért hálás köszönetemet ki-

fejezni s eme reám nézve oly ünnepélyes percben ama határozott ígéretet tenni, hogy kötelességem odaadó teljesítése által igyekezni fogok meg is érdemelni a bizalmat, mely a mai napon részemre előlegeztetett.

Megválasztásom míg egyfelől széles körre terjedő jogok részessévé, gyakorlójává teszem, addig másfelől súlyos kötelességeket, nehéz felelőséget ró reám; én tekintetes törvényhatósági bizottsági közgyűlés, nemcsak a reám ruházott jogokkal kívánok élni, de teljesíteni akarom e szép, de felelősségteljes állással járó kötelességeimet is imádott hazánk iránt érzett meleg szeretettel Szilágyvármegye közügyei iránt érzett igaz lelkesedéssel.

Tudom azt, hogy e kötelességek teljesítése reám nézve igen nehéz leendő, mert oly férfiu örökébe lépek, ki ezen tisztet hosszú időn töltötte be hatalmas elméjének egész tudásával, nemes lelkének igaz hevével, egy hosszú és kora ifjúságától fogva a haza, a közügy szolgálata elkötelezett munkás élet gazdag tapasztalataival s aki maradandó alkotásaival soha el nem halványuló arany betűkkel véste fel nevét Szilágyvármegye történetek lapjain.

Ilyen férfiu után e díszes tisztet az ahhoz kötött jogos várakozásnak megfelelően betölteni különösen nehéz feladat nekem, ki életkorom és rövid szolgálati időm miatt fogva tapasztalatokban nem bővülök; bátorságot meritek azonban ezen felelősségteljes tiszt elvállalásához a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjai és tisztársaim részéről szolgálati időm kezdetétől fogva mindenkor tapasztalt jóindulatú támogatásból, bátorságot meritek, továbbá munkaszeretetemből és azon szilárd elhatározásomból, hogy a fentebb jelzett okokból, nálam még hiányzó tapasztalatokat és ismereteket szorgalommal és odaadó munkássággal pótolni fogom.

Hivatali állásomból kifolyó kötelességemnek ismerem, hogy már ez alkalommal jelzem azon irányt és azon elveket, melyekkel tisztemet betölteni szándékozom.

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Ősz felé.

I.

Tépjetelek virágot míg virul,
Jön az ősz, a levél már sárgul,
Hiszen a mit le nem tépnek is
Hervad magától.
Mert a virágnak úgy is mindegy,
Igy is, úgy is csak egy a vége:
A hervadás — akár a tövén
Akár letépve.

II.

Az én nagy akácfám alatt
Gyűl, gyűl már a hervadt levél,
A többi még fenn az ágon
Zölden virul — tán még remél.
Ezeknek itt lenni a porban
Reményei már nincsenek —
Hát mit is ér az már nékik,
Ha ismét jön a kikelet?

III.

Leszakítottam egy virágot
Még csak bimbóban volt szegényke,
Most álmodta a legszebb álmot —
Mért nyit vón ki a fagyra, derre?
... Óh de boldog volna az ember —
Hogyha ilyen volna a vége —
Tavasz után telet nem érne!

G. Diészeghy Mór.

Dr. Kaizler György.

Hát bizony megtörtént, hogy az a fiatal ember, a kit még a főszolgabíró-ságra sem tartottak elég idősekné, impozáns többséggel a vármegye első tisztviselőjévé választott. Egyszer kis gyermekkorunkban beszélgettünk a messze jövőndőről, számítva, hogy melyikünkől mi lesz.

— Én alispán fogok lenni, mondotta Kaizler.

— Igen ám, ha megválasztanak, de az nem olyan könnyű dolog.

— Ugy fogom magam viselni, hogy megválasszanak, mondá egész határozottsággal a kis harisnyás gyermek. És szavát beváltotta sokkal hamarabb, mint bárki is gondolta volna. Különböző nem egészen az ő érdeme. Hogy miért, megmondom. Oly család sarjadéka, melynek körében már öntudatos eszmélésének első pillanatától kezdve csak rendet, pontosságot, emberbecsülést, egyenes nemes gondolkodásmódot tanulhatott és sajátíthatott el. A mintaszorgalmu és becsületességű apának előkelőséggel párosított életbölcsestéget tartalmazó nevelés modora, a fenkölt gondolkodásu, ideális lelkű édes anyának gyöngéd érzelme meglátszott a gyermekben, az ifjun s látszik a férfin, ki most Szilágyvármegye alispánja lett.

Kaizler György megyénkben, Kusaly közsében született 1866. febr. 23-án. Atyja Kaizler Antal br. Wesselényi Farkas jószágigazgatója, később Bööshá-

zán nagybirtokos, anyja Visky Róza, kik mindent megtettek arra, hogy kedves fiukból valódi embert neveljenek. Hét éves korában adták be a zilahi volt tanítóképezde gyakorló iskolájába, hol két osztályt elvégezve, a harmadik elemi osztályban már a ref. főgimnázium növendéke lett és ettől kezdve itt tanult az érettségi vizsgáig.

A vagonos, előkelő birtokos fia éppen úgy átélte a tanuló életnek minden nehézségeit, mint bármelyik iskolatársa, de éppen úgy élvezte annak minden kedvességét. Volt a gradusunkban egy szűkebb kompánia, mely együtt játszott a gyermekkorban, együtt virtuskodott a kamasz korban, de ennek is hű és buzgó tagja volt.

A hatodik gimnasiunban a mi áldott jó öreg Kerekes professorunk magyarázta a végérhetlen gyökennyiségeket, egyszer odafordult Kaizlerhez:

— Na, Kójj uram érti?

— Érttem tanár ur!

— Ugy legyen kutyateremtette, mert enélkül még kecskepásztor se lehet Böösházán.

A fiu meg is ijedt ettől a fenyegetéstől, mert mikor az érettségre készültünk, még aludni sem ment haza, hanem ott dolgozott az iskolai falitáblán velünk együtt s ha kifáradtunk, aludtunk egyet a kemény asztalon mindaddig, míg egy katonaviselt bajtársunk ránk nem kiáltott, hogy „auf!“ (Emlékszik reá alispán ur? keserves volt ez önnök is.)

Az érettségi után jogi tanulmányait Pesten végezte el. Ez idő alatt két súlyos,

nagyon keserves csapás érte. Előbb elvesztette már régen betegeskedő édesatyját, kit a bálványozásig szeretett, azután egy évre testvéröccsét, Imrét, egy mindnyájunktól testvérként becsült eszményi gondolkodásu kedves fiut. E két csapás egy ideig nagyon lehangoltá tette s csak a debreceni rövid huszárélet villanyozta fel.

1891-ben, mint az államtudományok doktora lépett a vármegye szolgálatába, közp. közig. gyakornokká neveztetvén ki. Szept. 29-én foglalta el állomását, éppen azon napon, melyen hat évvel később alispánnak választott. Mily haladás ily rövid idő alatt! Mennyi szorgalmat kellett addig kifejtetni, hogy ily méltányló elismerésre találhasson! Mekkora szeretetreméltósággal kell bírni annak az ifjunak, kit egy oly tekintélyes testület, mint egy vármegye, osztatlanul tiszteli, szeret és becsül.

1892. május 16-án lett szolgabíró a zilahi járásban, hol 1894. május havában mint helyettes főszolgabíró veszi át a hivatal vezetését, míg nem ugyanazon év szeptemberi közgyűlésén főszolgabíróvá választatik. Attól kezdve vitte a tisztséget úgy, hogy a közönség és főlebbvalói teljes bizalmát és tiszteletét kiérdemelte. Ez szerezte meg neki az alispáni széket.

Éljen sokaig vármegyénk javára!

G—n.

E helyen mindenképp azt tapasztalati ténynek vagyok kénytelen kifejezést adni, hogy vármegyei közigazgatásunk a maga ösregi szervezete-, munkával túlhalmozott, csekély számú és rosszul javadalmazott tisztviselővel, a rohamosan fejlődött és az utóbbi pár évtized alatt teljesen átalakult életviszonyoknak és a közigazgatással szemben a nagy közönség által támasztott igényeknek mindenben kifogástalanul megfelelni nem képes; dacára tisztviselői valóban elismerést érdemlő, önfeláldozó munkásságának.

A rendszerben és nem személyekben levő ezen hibának elenyésztetését, illetőleg ezen kérdésnek végleges megoldását csak a magas kormány által kilátásba helyezett és a gyakorlati közigazgatást ismerő egyének által csaknem kivétel nélkül óhajtott rendezéstől várhatjuk ugyan, addig is igyekeznünk fogok azonban, hogy a szükségesnek látszó intézkedések megtétele által oda hassanak, hogy vármegyénk közigazgatása eddig kivívott jó hírnevét továbbra is megtartsa, sőt ha lehet, tovább fejleszve ezután is — a viszonyokhoz mérten legjobban adminisztrált vármegyék közé soroltassék.

A vármegyei közigazgatás jelenleg érvényben levő szervezete mellett az azt vezető első tisztviselő igen sok oldalú, felelősségteljes teendői három főcsoportba oszthatók a szerint, amint azok a közigazgatás alapját képező községi, vagy a középfokot képező járási, avagy a szoros értelemben vett vármegyei, vagy központi közigazgatásra vonatkoznak.

Eme hármas felosztást tartva alapul a községi közigazgatás vezetésénél igyekeznünk fogok odahatni, hogy a közönségben az önkormányzat iránti érdek lehetőleg fejlesztessék, hogy a városainkban és községeinkben levő szellemi és vagyoni intelligencia a közigazgatásban lehetőleg részt vegyen, abban méltó helyét elfoglalja, hogy ekként egészséges községi élet kifejlődésével községeink előhaladása biztosítottassék, másfelől pedig a törvényeket és hatósági rendeleteket végrehajtani, a községi vagyonkezelését teljesíteni hivatott előjárósággal szemben már a községben kellő ellenőrzés gyakoroltassék.

A községi közigazgatásban oly fontos és sokoldalú működési kört betöltő községi és körjegyzőket illetőleg igyekeznünk fogok, hogy anyagi helyzetük javítása érdekében mindazok megtétele, mikre joggal számot tarthatnak; oly helyeken, hol ez hiányzik, a kellő személyzet rendelkezésükre bocsáttassék, a kor kívánalmainak megfelelő hivatalos helyiségek építtessenek, másrésztől azonban elvárom és megkövetelem, hogy köteleességeiket szorgalommal és becsülettel betöltve, községeink minden tekintetben lelkes tisztviselői s azok minden jól felfogott érdekének buzgó előmozdítóik legyenek.

Igyekezni fogok koronkénti helyszíni vizsgálatok által az egyes községek állapotáról, a községi előjárók s ezek között főként a jegyzők működéséről személyes meggyőződést szerezni, — azokat, kik működésük által erre érdemeket szereztek, tőlem tehető minden előnyben és elismerésben részesíteni, a hibásnak találtakat azonban a törvény szigorával fogom sújtani.

A községi közigazgatást illetőleg még különös gondoskodásom tárgyát fogja képezni, hogy a községi számadások és költségelölirányzatoknak a vármegyei számvevőség által való szigorú megvizsgálása által egyfelől a netaláni visszaéléseknek eleje vétsessék, másfelől pedig a nélkülözhető kiadások mellőzése által, a sok községben már is magas százalékra emelkedett községi pótdóknak további emelkedése elkerülhető legyen.

A járási közigazgatást illetőleg teendőmet az ezen adminisztrációt vezető törvény alapján hivatott főszolgabírák működésének figyelemmel kísérése és ellenőrzése fogja képezni.

Ezen hatóságok működését akként igyekezem irányítani, hogy a járási tisztviselők községeiket minél gyakrabban beutazva a községi előjárók működését személyesen ellenőrizzék, másrésztől pedig a közönség ügyes-bajos dolgairól közvetlen tudomást szerezvén sok panaszos ügynek már a helyszínen való alapos elintézése lehetővé váljék.

A szoros értelemben vett vármegye vagy központi közigazgatást illetőleg igyekeznünk fogok, hogy az ideutalt ügyek gyorsan, részrehajlatlanul s akként intéztesse el, hogy a közügyek érdekének folytonos szem előtt tartása mellett kinek-kinek jogosult magánérdeke lehetőleg kielégíttessék, mivel a közigazgatás hivatását csak akként tölti be, ha az államot alkotó egyes állampolgárok szellemi és anyagi előhaladását tőle telhetőleg elő-

Magam első kívánok lenni a munkában, s hiszem, hogy a vármegye tisztikara is a közjó előmozdítására irányított törekvéseiben a tőle megszokott lankadatlan munkásságával támogatni fog,

Meggyőződése az, hogy a közigazgatás nemesebb értelemben felfogott hivatásának csak azon esetben képes megfelelni, ha az állampolgárok a tisztviselőknek tisztjűk végzésében közremunkálkodnak. E munkálkodás állhat egyfelől a közügyek intézésében való actív részvételben, másfelől azonban áll abban, hogy a hatósági intézkedésekben az érdekelt közönség által felfedezett hibák és hiányok, vagy az esetleges mulasztások, az adminisztrációt vezető és így ennél fogva azért felelős tisztviselőknek tudomására hozatnak.

Eme megdönthetetlen igazságon alapuló tétel alapján kérnem kell a tekintetes törvényhatósági bizottság tagjait és általában a vármegye közönségét, hogy törvényeink és szabályrendeleteink alapján kínálkozó, igen gyakran önfeláldozó munkásságot igénylő, de jutalmukat önmagukban hordó tisztességeket elfogadni, a közgyűléseken és bizottságokban tevékeny részt venni, másfelől pedig az adminisztratív keretén belül felmerülő hibákat, vagy mulasztásokat esetről-esetre tudomásomra hozni méltóztatassék.

Az ösztönös ember vagyok s akár saját, akár tisztársaim hibája, vagy mulasztásának tudomására hozásáért csak köszönettel és hálával fogok tartozni s teljes igyekezettel azon leszek, hogy a hibák helyrehozassanak, a hiányok pótolassanak s hogy így a bajok elmérgesedésének eleje vétsessék.

Mindnyájunk előtt tudva van s halomáson szerint a mai gyűlésen is heves vita tárgyává téve, hogy az utóbbi években végrehajtott és e vármegye történetében korszakot jelentő nagy alkotások, valamint az adózó közönség adófizetési képességének a rossz gazdasági viszonyok miatti csökkenése, vármegyénk pénzügyeit oly helyzetbe hozták, hogy újabb nagy alkotásokra a vármegye községeinek újabb és fokozottabb megterhelése nélkül egyelőre nem gondolhatunk, sőt igyekeznünk kell minden vonalon keresztülvitt takarékos gazdálkodás és a hátralékos követelések felhajtása által a pénzügyi egyensúlyt létrehozni és — a tek. törvényhatósági bizottsági közgyűléshez beterjesztett alispáni jelentésből is kitetszőleg — egymásnak eladósodott egyes vármegyei alapokat a rajtok levő terhektől megszabadítani.

Nem szabad azonban ezen takarékoságnak annyira terjedni, hogy ezáltal a már meglévő intézmények visszaesést szenvedjenek; sőt azok fokozatos fejlesztéséről s ha pénzügyeink megengedik, újak létesítéséről gondoskodni köteleességemnek fogom tartani.

A közgazdasági és kereskedelmi élet jelenlegi fejlettsége mellett a közlekedési utak és eszközök gondozását és lehető fejlesztését a közigazgatás egyik főfeladatának tekintvén, igyekeznünk fogok oda hatni, hogy vármegyénk vasuti hálózata a létesíteni szándékoltt vasutvonalok mielőbbi kiépítése által kiegészíttessék, hogy összes törvényhatósági közutaink állandóan jó karban tartassanak és hogy a szintén fontos közlekedési érdek szolgálatául vicinális utaink kiépíttessenek. Ez utóbbi jelzett cél elérhetése céljából oda fogok hatni, hogy a Kolozsvár—Zilah—varsolci törvényhatósági ut mielőbb általi kezelésbe vétsessék, hogy az ez által felszabaduló összeggel vicinális utaink a törvényhatóság részéről jelentékenyebb segélyben részesíthetők legyenek.

E tekintetben legsürgősebb teendőnk van vármegyénk tanácsi járásában, hol az egy állami ut kivételével többi utaink az év nagy részében alig járhatók s hol a rossz utépítési viszonyok miatt a vicinális uti érdekeltségek utjaikat önjárójukon kiépíteni valóban nem képesek.

Ezek azok, tekintetes törvényhatósági közgyűlés, miknek elmondását szükségesnek tartottam s mikhez még azt kívánom kijelenteni, hogy engem vármegyénk minden városához, minden vidékéhez a szeretet és ragaszkodás egyenlő kötelekei fűznek és hogy igyekeznünk fogok, mikép a tőlem függő vagy közbenjárásom folytán kieszközölhető minden előnyök-, vagy kedvezményekben a vármegye városai és egymással ellentétes érdekű vidékei lehetőleg egyenlő mértékben részesíttessenek.

Végül még annak kijelentésével tartozom, hogy az elem kerülő ügyek elintézésénél vallási vagy nemzeti tekintetek által magam vezéreltetni nem fogom; hogy előttem bármily vallású, vagy bármily anyanyelvű beszélő fia vármegyénknek egyforma honpolgára hazánk-

nak, kit jóra, a haza üdvére, előmenetelére irányuló törekvésében tőlem telhetőleg segíteni, gyámolítani köteleességem. Viszont azonban köteleességem az is, hogy ha szentesített törvényeink, édes hazánk ellen bárki részéről bármilyen tételnék, az illető káros működésében megakadályoztassék és elkövetett bűnéért a törvény sorompói elé állíttassék.

A fentiekben jelzett működéseim teljesítéséhez méltóságos báró főispán ur, a tek. törvényhatósági bizottsági közgyűlés és tisztársaim jóindulatu támogatását kérve, megválasztatásomért ismételten hálás köszönetemet fejezem ki.

A petiotizálásról.

(Folyt. és vége.)

Fontos kérdés a cukor minőségének kérdése is. Többféle cukrot ajánlanak e célból, ugymint a keményítő cukrot, (krumplicukrot) az u. n. szőlőcukrot, vagy dextroset és végre a nád vagy répacukrot. E helyen nem szándékozom ezen cukornemek vegyészeti boncolásába ereszkedni. Tudjuk, hogy a szőlőben kétféle cukor fordul elő: a dextrose, melyet szőlőcukornak is szoktak nevezni és a levulose, melyet általánosságban gyümölcscukornak hívnak, ámbar sokkal helyesebb volna gyümölcscukornak inkább két cukornem (dextrose és levulose) keverékét nevezni, mert mind a két faj minden gyümölcsben állandóan jelen van, csak hogy változó arányban. Kisebb mennyiségben végre az inasit-huscukor is található, melynek azonban különös jelentősége nincs.

Addig, míg a természetes borok javításához, háziasításához és szőszert szaporításához készítették a petiotizált bort, addig csak is a nád- és répacukorral erjesztett törkölybor felelt meg teljesen a célnak, mert csakis ezen cukornemek mentesek minden idegen anyagtól, s így erjesztés által szeszszé változván át, sem minemű oly elem nem kerül a borbba, mely annak természetes állapotában alkatrészét nem képezi.

A mostan érvényben levő törvény értelmében a petiotizált bor fentebbi alkalmazása azonban szigorúan tiltva van s így annak szerepe csak is külön fogyasztásra szánt ital készítésénél jut. Minthogy pedig most ennél a gazdasági szempont a mérvadó, annál is inkább, mert igaz házfogyasztásra szánt vagy a köznépnek szolgáltatandó olcsó italtól van szó: ezért a keményítőcukor és a gyárilag a legkülönbébb anyagokból szállított „ugynevezett“ dextrose alkalmazása olcsóságánál fogva teljesen indokolt. Annyi kétségtelen, hogy ezen utóbbi cukornevek a bor extrakt tartalmát is emelik és azért nagy elterjedésnek örvendenek. De kétségtelen, hogy ezek erjedése nem megy tökéletesen végbe és bizonyos eddig ismeretlen erjedésre alkalmas anyagok maradnak vissza, melyek a természetes bor alkatrészeit nem képezik.

A műbortörvény és annak végrehajtási rendelete e tekintetben korlátokat nem szab. Ennek a törkölyborra vonatkozó passzusa így hangzik: „Törkölybor az az ital, amely a friss szőlőtörkölyben maradt boralkatrészeknek cukorral való kivonása után áterjesztéssel állíttatik elő.“ (A sajtó alatt levő új végrehajtási rendelet ugyan bővebben foglalkozik a petiotizált borral, de kérdés, fog-e cukorra nézve más korlátozást tartalmazni, mint azt, hogy csak „tisztá cukornemeket“ szabad ezen célra felhasználni, bár a javaslat e tekintetben egész határozottan hangzott (4. §. a.): „A törkölybor készítésénél, vagy kezelésénél csak a jelen rendelet 2. §. A) 1. pontjában említett cukornemekkel van megengedve...“ A 2. §. A) 1.) azt mondja, hogy „a must cukrozása tisztá cukornemekkel, mint raffinált répa vagy gyarmatcukorral (nádcukorral), candiscukorral továbbá töppedt szőlővel és külföldi malozsaszőlővel van megengedve.“

Végül meg kell emlékeznem azon eljárásról, midőn a cukor egy része, vagy az egész, tisztá borszesz által lesz helyettesítve. A gyakorlati életben mindkét esetben szintén petiotizált borról beszélnek. A törvény azonban nemcsak a tisztá vizzel készített törkölybort, de a vizzel (95%-os) szesz vagy borpárlat (tisztá cognac) hozzáadása mellett előállított italt is lőrének — csigernek nevezik.

Amennyiben a szeszszel csak egy részét akarjuk pótolni az adagolandó cukornak, úgy számításunk úgy alakul, hogy 1 liter 95%-os szesznek 1 1/2 kg. tisztá cukor felel meg.

A szeszszel készített törkölyborok nem oly kellemes ízűek, nem oly testesekek, extract anyagokban nem oly gazdagok, mint a cukorral erjesztettek és végre ezek több savat tartalmaznak, a különbség rendesen 1/2—1 promille. Végre pedig a szeszszel petiotizált borok hosszú ideig megtartják szeszszett ízüket. Főelőnyük az, hogy átlag 2/3-del kevesebbe kerülnek.

A szeszszel való petiotizálásnál figyelembe kell venni, hogy az szintén magas 20—25° C.-nyi hőmérsékletet követel, hogy az erjedés zajosan és egyenletesen folyék le, mikor azután a többi must alkatrészekkel harmonikusan elegyeledik. Ezen eljárásnál is tanácsos a szeszt nem közvetlenül a törkölyre önteni, hanem előbb lehető sok vizzel összekeverni és csak azután tölteni az erjesztő kádba.

* * *

A törkölybornál egyáltalán igen fontos, hogy a főerjedés lezajlása után lehetőleg azonnal lefejtessenek, hogy a nagymennyiségben kiváló seprővel ne maradjanak soká érintkezésben, mert könnyen seprűzt és törésre, nyúlósodásra való hajlandóságot nyernek. Rendes hibájuk az, hogy kevés a savtartalmuk, miáltal üresekné, izetlenekné tetszenek. Ezen olyformán lehet segíteni, hogy hektoliterenként 100—200 gr. borkősavat keverünk hozzájuk. A hordóból egy fertályra való lefejtünk, a hordóba szánt egész borkősav mennyiséget hozzáöntjük és addig keverjük, míg csak egészen fel nem oldódott, ezután pedig a hordót vele ismét feltöltjük.

A petiotizált borok tartósága szesz-tartalmuktól függ ha ez elégséges, úgy vetekednek e tekintetben a természetes borokkal. Igen egészséges, munkások és cselédség számára igen ajánlatos italt szolgáltatnak, mely legalkalmasabb arra, hogy a természetes borok magas ára mellett, őket a pálinkaivásról leszoktassa.

D. J.

Gazdasági közlemények.

A gyümölcs leszedése.

A gyümölcs jóságára és eltarthatóságára kiváló befolyással van a leszedési idő kellő megválasztása s ez okból a következő tapasztalati adatokat közöljük.

A körtét különösen abban az esetben, ha az körtefára van nemesítve, nem szabad addig a fán hagyni, míg megérik; egy héttel az érés előtt kell leszedni, hogy a teljes érést a pincében, vagy kamrában fejezze be. A szeptember-októberben érő körtéket nem ogyszerre kell leszedni, a minthogy nem is ogyszerre érnek, de 8—8 napi időközökben, pl. háromszorra felosztva, mert ezáltal eltartóságuk jelentékenyen emelkedik. A későn érő fajtaikat le kell, szedni, mielőtt leveleik az őszi színváltozást mutatják. Ha a körte tulokáig marad a fán, akkor gyakran az utánérés nem következik be, kemény marad, míg csak rothadni nem kezd. A téli körtét október második felében okvetlenül le kell szedni.

A legtöbb körtefajta sokkalta finomabb ízű, ha érés előtt szedetett le a fárról s a kamrába érik be. A szedés idejét megösmérjük 1) a lehulló férges körték érési fokáról; 2) a színeződésről s arról, hogy az ágról könnyen laválaszthatók, ez esetben a körte leszedendő és vékony rétegben kiterítve, fagymentes helyre rakandó.

A szedést általában száraz időben kell eszközölni: minden egyes körtét se-lyem papírba kell burkolni s úgy eltenni, de sőt finomabb körték alá a polcra, vatta is rakandó, különben a nyomástól foltott kap. A hideg szobában elrakott körte soha sem lesz olyan olvadó husu és leves, mint a melegebb szobában el-tartott. Igaz, hogy a 15—18. C. hőmérsékletű szobában elrakott körte kissé ránczos lesz, de annál izletesebb.

Egészen így kell eljárni az almával is, ez azonban korántsem oly kényes, mint a körte.

Kajszinbarackot, cseresznyét, epret, málnát és köszmétét csak teljes érett állapotban szabad szedni.

Az őszi barackot 3—4 nappal az érés előtt kell szedni, különben lisztes, kásás lesz s így kevesbbet ér. Az érés bekövetkeztét a gyümölcs illatáról, színének sár-

gulasáról, bőrének átlátszóságáról és arról lehet megismerni, hogy könnyen elválíkszárától.

A szilvát kevéssel az érés előtt kell szedni. Ha korábban szedjük, a szár körül megránccosodik, de ilyen állapotban jóval tartósabb. Némely szilva kitűnően eltartható, ha ágastól együtt szedjük le s így állítjuk a gyümölcskamrába.

Hordóink elkészítése a szüretre.

Tudvalevő dolog, hogy a hordó igen nagy befolyással van a bor minőségére s ha nem készítik kellőleg elő, a legjobb minőségű bort is élvezhetetlenné teszi. Nem lesz tehát felesleges, ha most, a szüret közeledtekor egyetmást elmondunk a hordóknak miként leendő előkészítéséről.

Az új hordót használat előtt borképesse kell tenni; ebből a célból forró vízzel többször ki kell öblíteni, vagy pedig kigőzölni. A forró víz ugyanis behatol a hordó likacsába s a dongákából az idegen anyagokat eltávolítja, feketebarna színt adván a viznek. Addig kell folytatni a kiforrázást, míg a kiömlő víz ismét tiszta színűvé nem válik. Ennek bekövetkeztével a hordót egészen megtöltjük vízzel s így hagyjuk állani 6—8 napig, mikor is a víz lebocsátása után egynehány liter forró borral öblögetjük ki s most már nyugodtan önthetjük bele a mustot. Ezen eljárásnál még jobb az új hordónak ismételt erős kigőzölge. Bármiként készítjük is elő azonban az új hordót, abba csak mustot célszerű önteni; az idősebb fehér bor sajátoságos mellékízt kap benne, a vörös bor pedig meghalványodik.

Idősebb, vagy használt hordók kezelésére vonatkozólag mindenekelőtt az jegyzendő meg, hogy mielőtt valamely hordó kiürül, az azonnal alapos tisztogatás alá veendő; vízzel kiöblítendő, hordókefével kisurolandó, hogy a seprőrészeknek nyoma is eltávolíttassék; az ilyen hordó vízzel ismételtén is kimosatván, szájára fektetendő, hogy az utolsó csepp viz is lefolyjon belőle. Ezután kikénezendő és beaknázandó. Ha a hordó sokáig áll üressen, használat előtt mindenestre forró vízzel kimosandó.

Vörös boros hordókat fehér bor eltartására csak az esetben lehet használni, ha kellőleg elkészítettnek. Ebből a célból 20 gramm chlormeszet teszünk a hordóba, mire 10 gramm tömény kénsav 50 gramm vízzel keverve az aknánt a hordóba öntetjük, az akna pedig jól lezáratik. Az ennek folytán kifejlődő chlorgáz 12 óra alatt tökéletesen megsemmisíti a vörös festőanyagot, mire a hordót ismételtén kiforrázva, fehér borok eltartására is használhatjuk.

Ha a hordó penészes, úgy először is a penész kaparandó le róla, ha a penész alatt a fa fekete, addig folytatandó az eljárás, míg a fának színe egészen tiszta nem lesz. Persze, ha belül fogja meg a hordót a penész, akkor az egészen széjjel szedendő. Ha azonban a fa még nincsen megtámadva, akkor a lugkó 10 liter forró vizben feloldandó s a hordó ezzel forrázandó ki, mire forró és hidegvízzel ismételtén kiöblítendő.

Ecetet, megsavanyodott hordóba annyi ként öntünk el, a mennyi abban elégni képes. Ezt a kénezést kéthetenként 3—4-szer ismétéljük s ha a kén nem akar jól égni, a hordónak mindkét nyílását felnyitjuk, hogy a levegő át meg át járja. Használat előtt az ilyen erősen kénezett hordók ismételtén jól kiforrázandók.

Ingatlan birtok változások.

A szomszolyói kir. járásbírósg területén. Csóka András megvette özv. Boksai Varga Lajosné illosvai 1 beltelkét 100 frttért; Nagy L. György és Ferenc örökölték Máté Sándor illosvai összes bírsokát; Kriszt Sándorné megvette özv. Farkas Józsefné szomszolyói 1 beltelkét 700 frt; Huszti Traján és társai örökölték Huszti Athanas n. derzsádai összes birtokát; Kiss Mitru megvette özv. Gincze Vonnacné győrtelki 1 beltelkét 150 frttért; Racák Mihály és társai örökölték Racák János Gyümölcsényi összes birtokát; Kimpán Prékusz örökölték Kimpán Iván lomperti, Iváskó Jón és Petri ajándékban Iváskó György és Petri serezeni, Tóts P. Jánosné örökölték Tóts J. János n. falusi összes birtokát; Troják István megvette Troják János gyümölcsényi 1 kaszálóját 120 frttért; Blága Péterné és társai megvettek Szilágyi Togyer elyusi 1 kaszálóját 150 frttért; Nagy Mihály és neje Barta János kárástelki 1 kaszálóját 200 frt; Rosán Gáborné Biris Onucz f. kaznaci 1 kaszálóját 170 frttért; Tatár Illéné Meszesán Gligorné hosszumezői 3 szántóját 200 frttért; Farkas Togyer és társai örökölték Farkas Nucz zálnoki összes birtokát; Páska Gligor a Vasaliki aluj Filip megvette Szim Flore szécsi 1 beltelkét 220 frttért; Bölöni Ödön és társai örökölték Bölöni József kémeri, Czollás Togyer és társa Bocze Floare a. báni, Gergely Józsefné és társa Gál György perceseni összes birtokát.

Különfélék.

— OLVASÓINKAT felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani, hátralékaikat pedig befizetni sziveskedjenek.

— Városunk is megünnepelte a hó 4-én szeretett királyunk nevenapját. A délelőtti isteni tiszteleten megjelentek a r. kath. templomban a hatóságok, a gymn. ifjuság zászló alatt, az elemi r. kath. fiú és leány iskolák, Az összes iskolákban szüneteltek az előadások.

— Kinevezés. A m. kir. igazságügyminiszter ifj. Halmágyi Ferenc sz. somlyai kir. járásbírósgá díjnokot a zsbai kir. járásbírósgághoz irnokká nevezte ki.

Megbízás. Dr. Kaizler György főszolgabírónak a vármegye alispánjává történt megválasztása következtében a zilahi járási főszolgabírói hivatal vezető nélkül maradván, vármegyénk főispánja a hivatalnak a tavaszi rendes közgyűlésig való vezetésével Felekán Oktáv szolgabíró bízta meg.

— A patikák ügye ismét felszínre került a legközelebbi vármegyei közgyűlésen. A tasnádi második gyógyszerár javaslatát egy-két tag kivételével az egész közgyűlés elvetette, a nagyfalusi gyógyszerár engedélyezését pedig egyhangulag pártolólág terjesztette fel a belügyminiszteriumhoz.

— A zilahi nőegylet által mult hó 28-án rendezett hangversenyre városunk hölgyei közül is részt vett Tamkó Bella kisasszony, kinek szép énekeiben közönségünk már annyiszor gyönyörködött. Örömmel és büszkeséggel irhatjuk, hogy a szomszéd város közönségét is elbájolta ugyanarra, hogy a lelkes ujrázások következtében többször megkellett dalait ismételni. Általában az egész estély kitűnően sikerült.

— Szolgabírák beosztása. Vármegyénk főispánja Bartha Kálmán szolgabíró a szilágy-somlyai, Donogány Jánost a krasznai, dr. Grósz Rezsőt pedig a zsbai főszolgabírói hivatalhoz osztotta be szolgálat-tételre.

— Ragályos betegségek. Folyó évi október 3-iki állapotoknak megfelelőleg a „Földmívelési Értesítő”-ben az állategészségügyi kimutatás Szilágyvármegyéről a következő hivatalos adatokat közli: Veszetheg: Zilah 1 udv., összesen 1 község 3 udvar. — Takonykór és bőrféreg: Percsen 1 udvar. — Juhhimló: Nagy-Pacal 1 udvar, Nagy-Rajtolt 1 nyáj, összesen 2 község 2 udvar. — Sertésor-bánc: Nagy-Bajom 19 udvar. — Sertés-vész: Alsó-Várca, Borzova, Cigányi, Erked, Fel-Egereg, Felső-Szivágy, Gardánfalva, Hadad, Hidvég, Karika, Leesmér, Magyar-Goroszló, Pele, Szamos-Nagy-Goroszló, Szilágy-Somlyó, Uj-Német, Zsibó, összesen 17 község.

— Az osztálysorsjáték. Szeptember 29-ével a „kis lottó” Magyarországon megszűnt s az osztálysorsjáték modern és kipróbált intézménye lépett helyébe. A m. kir. szab. osztálysorsjáték, melynek hivatalos játéktérve mult számunkban volt közölve az aránylagos kis betétekkel szemben kedvező játékesélyeket és nagy nyereményeket nyújt. A kibocsájtott 100.000 sorsjegy közül 6 osztályba osztott 50.000 nyeremény húztik ki.

— Mennyit lehet egy életen át keresni?

Egy amerikai statisztikus kiszámította, hogy különböző hivataloknak élő emberek mennyit kereshetnek egész életükön át, hogy ha egy bizonyos kort elérnek. Így egy orvos 100—120.000 forintot szerezhetne, hogy ha nem válnék meg korán az élettől, vagy hogyha élete folyamán nem adná magát más foglalkozásra. Vannak természetesen olyan orvosok is, akik ezt az összeget egy év alatt megkeresik, meg vannak mások, a kiknek gyakorlása ennek az összegnek csak tizedrészét jövedelmezi, de ezek csak kivételek. Meglehetősen ügyes ügyvéd munkaképességének folyamán 120—150.000 forintot tud megkeresni. Egyszerű kereskedő, ha pénze és eze van, 100—120.000 forintot szerezhet életében. Közepes tehetségű művész akár milyen szakmában 90—100.000 forintig viheti. Ez alatt természetesen csak azokat értjük, a kik iparszerűen üzik a művészetet. Könyvvezetők, üzleti alkalmazottak, kereskedelmi utazók sat. átlagosan fölvihetik 30—60.000 forintig, ha életüknek negyven esztendejét munkában töltik. Kőművesek, ácsok, asztalosok pékek, cipészek, szabók sat. egész életükön át, ha önálló üzletet nem folytatnak, legalább 20—30.000 forintot keresnek. A mezei munkások és a napszámósok vannak legrosszabbul; ezek nagyon

megfeszített munkával legfőljebb 12.000 forintig viszik. Azokat az embereket, a kik ritka szerencséjükkel vagy eszükkel nagy vagyona tesznek szert, nem lehet rendszerbe foglalni; ilyen kivétel az amerikai Rockefeller, a ki, ha eredeti foglalkozásánál megmaradt volna, legfőljebb 40.000 forintot kerestet volna meg életében; de nem maradt meg és ma annyi jövedelme van, hogy egy óra alatt többet vesz be, mint a mennyit azelőtt egy éven át megkeresett.

— Érdekes őszi és téli ujdonságok. Kovács, Hegyi és Társa (Budapesten, Gizella-tér és Deák Ferenc-utca sarkán) női divatáruk és confectió üzlet főnökei e napokban érkeztek meg külföldi bevásárlási utjokról és beszerezték a legújabb szövete-ket, sejmeket; a legsikkesebb toilett-modelleket, őszi és téli jaquetteket; rövidebb és hosszabb szőrmegallérokat, valamint a most annyira divatos rotondokat. E kiváló cég találkozó helye az elegáns hölgyvilágnak, menyasszonyi kelengyéi és dus raktárai pedig valóságos látványosságot képeznek. Vidéki megrendelésekre kiváló gondot fordít, sőt kívánatra mintákat is készséggel küld.

— Milyen lesz az asszony a huszadik században? A próféta azt állítja, hogy a jövő századbeli asszony lelkéből el fog tűnni a gyöngédség. Az apró bókók nem csiklandozzák majd Éva jöendő lányainak filét. Nevelése észszerű, érzése férfias lesz. A szívnek tisztán fiziológiai értéke lesz. A szerelem megszűnik szükséges életelemmek lenni, csak szórakozás marad, melyet a fáradt léleknek üdülés ürügye alatt megengednek. Az emberek úgy üzik majd a szerelmet, a hogyan ma például reggeli után cigarettre gyujtanak. A házasság nem lesz többé két léleknek önkéntes kötelékben való egyesülése, hanem a világegyetem két parányának összetalálkozása. Egy szóval, a huszadik századbeli asszony nem lesz többé asszony, hanem — a férfinak rosszabb kiadása.

— A „Kakas Márton”-ból:

Szüret után.

Gyöngy élete van a szőlős gazdának Gyöngyebb, mint a püspöknél a huszárnak

Szüret után, ha beül a pintzébe Hej aszondom Magával a püspökkel se tserélne.

A nimőtnek azér vékony a lába Kávét iszik örömbé bujába, De a magyar földre önti a kávét, Hej aszondi Hej aszondi nem iszok én pomádét.

Szép tanálmány a sok gőzös masina De a legszöb tanálmány a tsutura Igasságot szöd a zembör belöle Hej aszondom Lyobban vüsi ez az embört előre.

Ha bevöszöm magamat az pintzébe Piros ujbort tsordítok a zitzébe Fülem mellé igazitom a Kátsát Hej aszondom Huzd el Kátsa a Rákózi nótáját.

Dubrints sógor talán lú kend Ha nem lú hát mit busul kend. Ameddig tart ez a jó bor Sajahaj Ne busujjunk addig sógor.

Este van-e vagy hajnal van A jó isten tuggya jobban. Bánom is én hány a zóra Sajahaj Nem vagyok én toronyóra.

Irtam én magam az salyát kezemmel

Göre Gábor, bíró ur.

— Foulard-selymet 60 krtól 3 frt 35 krig méterenként — japáni, chinui, s.a.t. a legújabb mintázattal és színekben, u. m. fekete, fehér és színes Henneberg selymet 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként sima, csikos, kockázott, mintázott damaszolt s. a. t. (mintegy 240 különböző minőségben, 2000 szín és mintázattal s. a. t.) a megrendelt árukat postabér és vámentesen, házhoz szállítva, valamint mintákat postafordultával küdenek HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyárai Zürichben. Svájcba címzett levelekre 10 kros, és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintéztetnek.

Irodalom.

— „Rejtelmes Világ” cím alatt új hetilap indult meg a fővárosban báró Mikos János szerkesztésében. Az új lap u

magyarországi spiritiszták közlönye, de kritikai iránya miatt nem spiritiszták is élvezettel olvashatják megkapóan érdekes és a képzeletet izgató cikkeit. A „Rejtelmes Világ”, mint programjában igéri, nem azért indult, hogy tévhitet terjesszen, hanem éppen ellenkezőleg az ellenőrzés és tudományos vizsgálódás célját tűzte maga elé, miért is munkatársai közt több orvos és fizikus tanár, szóval a materialisztikus irány számos képviselője is van. A lap kétféle papíron jelenik meg, van évi 10 forinttal és évi 6 forinttal előfizethető kiadás. A kiadóhivatal Budapest, IX., Üllői-ut 25. szám.

— A „Zenélő Magyarország” zongora zenemű folyóirat október első XIX. füzeté következő érdekes zeneujdonságokat közli: I. Langer Viktortól 2 szép magyar dalt: „Oda fenn csillagok” és „Hej megverte” címmel. II. Vilmos német császár nagyírú szerzeményet „Dal Aegirhez” magyar és német szöveggel. III. Iványi Iván „Cserebogár” indulóját s végül IV. Wilm Miklós „Rózsakalugosban” című bájos salon darabját. Minden füzetben ily gazdag tartalommal jelenik meg e ma már oly közkedvelt zenemű folyóirat. Egy-egy füzet mindenkor 10 oldalon a legszebb, s leg sikerültebb divatos zeneujdonságokat hozza negyedéven a füzet 60 oldal zeneművet ad 1 frt előfizetésért. Előfizethetni a most októberrel megújuló IV-ik évfolyamra csak a „Zenélő Magyarország” kiadóhivatalában Budapest, VI., Csengery-utca 62—a., honnan mutatónyomszámot kívánatra ingyen és bérmentve küldenek.

— A „Kert”, a kertészet összes ágait magába foglaló kertészeti szaklap 19. száma a következő tartalommal jelent meg: Konyhakertészet. — Gyümölcsészet. — Díszkertészet. — Gép- és eszköztár. — Tárcák. — Rovartan. — Közelről és távolról. — Hírek. — Apró szakközlemények. — Szerkesztői üzenetek. — Színes műmelléklet: Gaucher őszi barackja. — Farnetszeket.

— „Magyar Kritika.” E cím alatt havonként kétszer megjelenő kritikai folyóirat indult meg Benedek Elek szerkesztésében. Ő, és mellette egy szerkesztő bizottság adja ki a folyóiratot, mely a tudomány és irodalom minden ágát felölelő kritikai közleményeket tartalmaz. Manapság, midőn a könyvek ugrázólván minden kritikai ellenőrzés nélkül jelennek meg, nagy szükség van egy komoly kritikai újságra, s a Magyar Kritika, első számából ítélve, annak az újságnak látszik, melyre régóta vár író és közönség. A szerkesztőbizottság tagjain kívül (Áldásy Antal, Balassa József, Heltai Ferenc, Nyári Sándor, Földes Géza, Lázár Béla, Roboz Andor, Juba Adolf) a legjelesebb szakírók munkatársai a Magyar Kritikának. Az első számban magas kritikákat olvasunk történeti, jogi, orvostudományi, nyelvészeti, néprajzi stb. művekről, s több szépirodalmi munkáról. Benedek Elek szép, komoly hangú bevezetője után vagy harminc könyvről van nagyobb-kisebb bírálat, a következők tollából: Balassa József, Márkus Dező, Heller Agost, Lázár Béla, Áldásy Antal, Juba Adolf, Fodor Ármán, Boboz Andor, Zlinszky Aladár stb. A kritikai közleményeket nagy gonddal szerkesztett bibliográfia zárja be, mely a lapnak állandó rovata. A Magyar Kritika előfizetési ára egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr. Kiadóhivatal: Budapest, Wesselényi-utca 31. szám.

— A „Magyar Hírlap”. Hírlapolvasás nélkül ma már a nagy közönség egyetlen rétege se lehet el. Mindenki gyors és pontos tájékozást óhajt a napi eseményekről és annál szívesebben veszi az értesüléseket, minél kevésbé tendenciózusak azok és minél jobban megközelítik a tárgyilagosságot. Az a legjobb lap, a melyik igazat mond, a melyik úgy közli az eseményeket, a mint valósággal megtörténtek s a melyik önállóan minden befolyástól függetlenül, határozottan foglal állást és félreérthetetlenül nyilvánít véleményt mindenről. A Magyar Hírlap büszkén hivatkozhat arra, hogy majdnem hét éves fennállása óta folyvást ezt az elvet követte és ezzel a jelleggel hódította meg az olvasókat. A Magyar Hírlap jelszavai: liberális, magyarság tétől talpig, demokratizmus a társadalom egészében, teljes függetlenség a szókimondásban, a nemzeti érdekek legparányibbjának is feltétlen védelme a meg nem alkuvás legszélsőbb fokáig. Fenyő Sándor felelős szerkesztő, a kinek az elvhűsége a Magyar Hírlap minden számában nyilatkozik, a magyar hírlapírók legjavát gyűjtötte maga köré s számukat folyvást szaporítja. A legjobb nevű belletristák egész serege van lekötve a Magyar Hírlaphoz, erről könnyű meggyőződni a lap tárcarovataiból, a mely állandóan a legérdekesebb irodalmi finomságokat közli. A lap rovatai felölelik a nap minden érdekes eseményét s „Társaság” rovata, mely a közélet legújabb aktualitásairól szól, unikum a maga nemében. A legújabb, legjobb regények a Magyar Hírlapban jelennek meg, még pedig beköthető könyvalakban. Teljesen díjtalanul adja előfizetőinek Karácsonyi Album-át, díjtalanul, csak a költségeket számítva fel érte, a „Kis Világ” című gyermeklapot és fél áron az „Évszak” című divatújságot. Új előfizetőknek ingyen küldi meg folyó regényének eddigi folytatásait. A lapot bárhová utána küldi előfizetőinek. Mutatónyomszámot mindenkinek küld aki kívánja. Előfizethetni bármely naptól kezdve lehet. Előfizetési árak egy hónapra 1 frt 20 kr., negyedévre 3 frt 50 kr. Az előfizetés postautalványon beküldhető a „Magyar Hírlap” kiadóhivatalának, Budapest, Honvéd-utca 4.

A szilágysági vonal menetrendje.
— Érvényes 1897. október 1-től. —
Sarmaságtól—Sz.-Somlyóig.

Állomások	5112	5114
	számu	vonat
Sarmaság indul	909	438
Somlyó-Ujlak	935	504
Sz.-Somlyó érkezik	953	523

Sz.-Somlyótól—Sarmaságig.

Állomások	5111	5113
	számu	vonat
Sz.-Somlyó indul	755	320
Somlyó-Ujlak	814	339
Sarmaság érkezik	839	403

Zilahtól—Nagy-Károlyig.

Állomások	5013	5011
	számu	vonat
Zilah indul	420	301
Cigányi	432	313
Haraklány	447	327
Sz.-Balla	504	343
Ökörítő	520	359
Sarmaság	534	413
Derzsida	603	442
Alsó-Szopor	626	504
Ákos	655	533
Szakácsi	723	559
Tasnád	742	619
Tasnád-Szántó	806	643
Érhatvan	821	658
Mezőterem	837	714
Nagy-Károly érkezik	906	743

Nagy-Károlytól—Zilahig.

Állomások	5012	5014
	számu	vonat
Nagy-Károly indul	530	415
Mező-Terem	600	443
Érhatvan	615	458
Tasnád-Szántó	637	521
Tasnád	701	543
Szakácsi	719	601
Ákos	750	633
Alsó-Szopor	814	700
Derzsida	835	723
Sarmaság	849	738
Ökörítő	915	807
Sz.-Balla	933	828
Haraklány	950	848
Cigányi	1005	904
Zilah érkezik	1017	918

Az aláhuzott idő éjjeli idő 6-tól 6-ig reggel.

Szerkesztői üzenet.

Báthori József urnak Karczag. Előfizetése 1897-ik évi október hó 1-ső napjáig van a most küldött egy forint beszámításával kiegyenlítve.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Hirdetések.

11211—1897. p. sz. II.

Idézési hirdetmény.

A sz.-somlyói kir. járásbiróság közhirrre teszi, hogy Veverán József ügyvéd felperesnek özv. Bonta Vaszikáné, szül. Jepure Szinka, mint kiskoru Bonta Floáre, Bonta Flore és Bonta Péter gyermekei gyámja és néh. Bonta Vaszalika netalán létező ismeretlen örökösei, alperesek elleni 44 frt 95 kr. iránti keresetének sommás tárgyalására 1897. évi októ-

ber hó 30-ik napjának délelőtt 10 és fél órája ezen bíróságnál kitűzetett és ismeretlen tartózkodásu néhai Bonta Vaszalika örökösei alperesek részére Lukátsffy Ödön ügyvéd ügygondnokul kirendeltetett. Felhivatnak ennél fogva ismeretlen tartózkodásu alperesek, hogy ügyüknek célszerű védelme iránt a részükre kirendelő ügygondnokot kellően utasítsák, vagy a tárgyalásra személyesen, vagy más megbízottjuk által megjelenjenek, mert különben mindezek elmulasztásának következményeit maguknak tulajdonítsák.

Kelt Sz.-Somlyón, 1897. szeptember hó 5-én.

A sz.-somlyói kir. járásbiróság.

Presia Romulus,
kir. aljbíró.

Eladó oltványok.

Őszi szállításra alma, körte oltványok 2, 3, 4 évesek, darabonként 10, 15, 20 kr. minőség szerint, helyben; készlet 3000 darab. Kiásható október 15-től.

2, 3 éves alma magonc, darabonként 3 kr.

Egy éves gyökeres RIPARIA, YORK MADEIRA, száza 2 frt; készlet 5000 darab.

Ippon, u. p. Zovány.

Bene Ambrus,

1— áll. tanító.

Bor eladás.

Van szerencsém a n. é. helybeli és vidéki borfogyasztó közönség tdomására hozni, hogy a főtiszt. Trusza Lajos r. k. esperes plebános ur 1896-iki tisztán kezelt

OPORTO (vörös) borait

megvásároltam s azt ugy palackokban, mint 56 l. felüli hordókban elárusítom.

A bor tisztaságánál s jóságánál fogva, mint gyógyszer is nagyon ajánlható.

2—3

YASS LÁSZLÓ,

fűszer, könyv- és papirkereskedő.

9586—1897. szbsz.

Pályázati hirdetmény.

A hadadi körorvosi állomás lemondás folytán üresedésbe jövé, arra a pályázatot ezennel megnyitom.

Fizetése (rendes) 600 frt.

Uti átalány 300 frt.

Hadad község által fizetendő külön lakbér 100 frt.

Végül: az 556—1877. évi közgyűlési határozattal megállapított betegláto-gatási díj.

Felhivatnak a pályázni kívánók, hogy az 1876. évi XIV. t.-c 143. §-ában meghatározott okmányokkal

felszerelt folyamodványokat, alólirt-hoz folyó évi október hó 20-ig ide adják be.

A választás f.évi október hó 27-én d. e. 10 órakor fog Hadad községében megtartatni.

Sz.-Cseh, 1897. szeptember 20.

Z. Kiss László,
főszolgabíró.

2—2

3649—897. kig. sz.

Pályázati hirdetmény.

Sz.-Somlyó r. t. város hatóságánál előléptetés és lemondás folytán meg-

ürült és egyenként évi 360 frttal javalmazott irnoki állásra ezennel pályázatot nyitattik.

Felhivatnak tehát a pályázni szándékozók, hogy erkölcsi magaviseletöket és különösen gyakorlati képessé-göket igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi október 20 ig adják be.

A pályázott állások pedig a közelebbi rendes közgyűlésen fognak be-töltetni.

Sz.-Somlyó, 1897. szeptember 26-án.

Gencsy Sándor,
polgármester.

2—3

HIRDETMÉNY.

1897. október 8-án d. u. 3 órakor, a Krasz-namegyei takarékpénztár helyiségében

17 darab kézizálog (arany és ezüstnemű)

nyilvános árverésen

fog eladatni, a mi ezennel közhirrre tétetik.

Krasznamegyei takarékpénztár
igazgatósága.

2—2

I. MAGYAR KIRÁLYI SZABADALMAZOTT

OSZTÁLY SORSJÁTÉK.

A magyar kir. osztálysorsjáték
50,000 nyereményének
jegyzéke.

A legnagyobb nyeremény a játék-
terv 9. §. szerint

1.000,000 korona.
Egy millió

A nyeremények különleges beosztása a kö-
vetkező:

Nyeremények	Korona
1 á	600,000
1 "	400,000
1 "	200,000
2 "	100,000
1 "	90,000
1 "	80,000
1 "	70,000
2 "	60,000
1 "	40,000
5 "	30,000
1 "	25,000
7 "	20,000
3 "	15,000
31 "	10,000
67 "	5,000
3 "	3,000
432 "	2,000
763 "	1,000
1238 "	500
90 "	300
31700 "	200
3900 "	170
4900 "	130
50 "	100
3900 "	80
2900 "	40
50000 nyeremény és jutalom	13.160,000 kor.

összegeben, mely 6 osztályban sorsoltatik ki.

Az 1897. év február hó 27-iki törvény sze-
rint a kis lutri megszűnik és ezen osztálysors-
játék által pótoltatik. Németországban ezen ne-
mű sorsjátékok már száz év óta fennállanak és
az illető sorsjegyek eladattak. Nálunk Magyar-
országon is emelkedik iránta az érdeklődés,
mert a sorsjegyek legnagyobb része biztos ke-
zekben van. Nemsokára ilyenek csak ráfizetéssel
lesznek kaphatók. Azért ajánljuk, hogy a vé-
tellet ne késünk.

A magyar osztály-sorsjáték áll:

100.000 és 50.000
eredeti sors- és pénznyere-
jegyekből ményből.

A nyerési esélyek oly előnyösek, hogy az
eddig kis lutri, vagy egy igérvény vétele ezzel
nem is hasonlítható össze. Így előnyös esélyek-
kel szemben mindenki nyujtsa kezét a szerencsé-
nek viszonyaihoz képest.

Az összes 50,000 nyeremény a mellette álló
nyeremény jegyzékből látható; ezen nyeremé-
nyek 6 részben lesznek kisorsolva és a nyerő sors-
jegy készpénzben kifizettetik.

A sorsjegyek ára az első húzáshoz:

6 frt egy egész eredeti sorsjegy,
3 " egy fél " "
1.50 " egy negyed " "
0.75 " egy nyolcad " "

A húzások a fővárosi vígadó épületében
nyilvánosan történnek a m. kir. kormány
felügyelete alatt és egy kir. közjegyző előtt
A húzásnál mindenki jelen lehet.

Mi üzlethelyiségünkben elárusítjuk, vagy
utánvétet, vagy az összeg postautalványnyal
beküldése ellenében ajánlott levélben elküldjük
az eredeti sorsjegyeket. Minden egyes vevő ne-
vét azonnal feljegyezzük és vevőink minden
egyes húzás után megkapják a kimerítő sorso-
lási jegyzéket.

Rendelményeket f. évi október hó 9-ig
fogadunk el.

Török A. és Társa

a magy. királyi szabad. osztály-sorsjáték főelárusító,
BUDAPEST, Váci-Körut 4./P. szám.

1—3